

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

Przemówienie

Luksemburg, dnia 8 listopada 2016 r.

Przemówienie Klausa-Heinera Lehnego, Prezesa Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Prezentacja sprawozdania rocznego Trybunału za 2015 r.

przed Radą Unii Europejskiej (do spraw Gospodarczych i Finansowych)

Bruksela, 8 listopada 2016 r.

W przypadku rozbieżności
tekstem właściwym jest wyłożony tekst przemówienia.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: +352 4398-47063 Tel. kom.: +352 691553063

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: +352 4398-45410 Tel. kom.: +352 621552224

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E-mail: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Szanowny Panie Przewodniczący!

Szanowne Panie Minister, szanowni Panowie Ministrowie!

Czuję się zaszczycony, że mam dziś możliwość przedstawić Państwu wyniki prac Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Jest to pierwsze posiedzenie Rady Ecofin, w którym uczestniczę w roli prezesa Trybunału, i chciałbym skorzystać z tej okazji, żeby wybiec w przyszłość, a także spojrzeć wstecz. Chciałbym rozważyć, w jaki sposób zarządzanie finansami unijnymi powinno rozwijać się w nadchodzących latach, a jednocześnie wziąć pod uwagę wydarzenia z niedawnej przeszłości.

Sądzę, że jako instytucje europejskie w pewnym stopniu utraciliśmy zaufanie obywateli Unii. To od nich pochodzą środki finansowe, które wydatkujemy, a odzyskanie ich zaufania będzie dla Unii poważnym wyzwaniem. Nie ulega wątpliwości, że konieczne jest przeprowadzenie reform i że muszą one opierać się na solidnych podstawach finansowych. Przekłada się to moim zdaniem na cztery elementy – Unia musi prowadzić solidną rachunkowość finansową, zagwarantować prawidłowe stosowanie unijnych przepisów finansowych, wykorzystywać środki w gospodarny sposób oraz zapewniać przejrzystość i wiarygodność rozliczeń.

Obywatele UE nie obdarzą nas zaufaniem, jeśli nie będą przekonani, że dbamy o środki finansowe, które nam powierzyli, i że skrupulatnie rozliczamy się z podejmowanych w związku z nimi działań.

W sprawozdaniu rocznym za 2015 r. Trybunał uznaje, że unijne sprawozdanie finansowe daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji. Można jednak uczynić więcej. Komisja nie opracowała na przykład prognozy przepływu środków pieniężnych na najbliższe 7-10 lat. Tymczasem tego rodzaju prognoza przyczyniłaby się do odbudowy zaufania. Średnioterminowa prognoza Komisji dotycząca płatności stanowi natomiast krok w dobrym kierunku.

Po drugie, Unia musi zagwarantować, że unijne przepisy finansowe będą odpowiednio stosowane.

Środki finansowe zasilające obecny budżet unijny i z niego wypłacane są prawidłowo księgowane, ale wciąż pojawia się zbyt wiele błędów w zakresie ich wydatkowania. Ze sprawozdania rocznego Trybunału wynika, że szacowany poziom błędu wynosi 3,8%. Jest on zasadniczo zbliżony do poziomów z poprzednich lat, jednak nadal utrzymuje się powyżej poziomu oczekiwanego przez Trybunał. Błędy występują głównie na poziomie państw członkowskich. Na przykład w tegorocznym sprawozdaniu specjalnym Trybunału na temat pomocy państwa w obszarze polityki spójności ustalono, że w porównaniu z kontrolami przeprowadzanymi przez Trybunał i Komisję państwa członkowskie wykrywają jedynie co piąty przypadek naruszenia przepisów.

Komisja podjęła działania, by ulepszyć swoją ocenę ryzyka i zwiększyć wpływ działań naprawczych. Niemniej jednak i w tym przypadku istnieje pole do poprawy. Z perspektywy europejskiego podatnika byłoby o wiele lepiej, gdyby Komisja i państwa członkowskie dbały w pierwszej kolejności o prawidłowe wydawanie większej części środków.

W sprawozdaniu specjalnym na temat transportu morskiego w UE Trybunał stwierdził wiele nieskutecznych i nietrwałych inwestycji w porty morskie, a także zwrócił uwagę na wysokie ryzyko, że zainwestowane środki w kwocie około 400 mln euro zostały zmarnotrawione. Trybunał uznał też, że często brakowało połączeń drogowych i kolejowych między portami a ich zapleczem lądowym bądź istniejące połączenia były nieodpowiednie. Oznacza to, że aby pierwotne inwestycje mogły zacząć funkcjonować, konieczne będą dodatkowe środki publiczne. Zalecenia sformułowane w sprawozdaniach Trybunału mają przyczyniać się do poprawy tego rodzaju inwestycji w przyszłości, co powinno pozwolić odbudować zaufanie naszych obywateli.

Ponadto liczbę błędów można by ograniczyć, gdyby ulepszono koncepcję programów wydatkowania. Jak podkreślono w szeregu sprawozdań specjalnych Trybunału, odnosi się to w szczególności do sektora rolnictwa. Ludzie nie są w stanie zaufać systemowi, którego nie rozumieją. Dochodzimy tym samym do trzeciego elementu, o którym wspomniałem, czyli należytego zarządzania finansami.

Nasi obywatele chcą i muszą mieć pewność, że Unia gwarantuje gospodarne wykorzystanie środków finansowych. Nawet bowiem dopilnowanie, by wszystkie środki zostały rozliczone i by przestrzegano wszystkich obowiązujących przepisów, nie może zagwarantować, że projekty współfinansowane przez Unię będą się charakteryzować gospodarnością. Obywatele muszą mieć jednak poczucie, że powierzone przez nich środki przynoszą im korzyści.

Jeżeli ludzie nie są w stanie stwierdzić, czy dany system jest z ich perspektywy funkcjonalny, nie możemy oczekiwać, że będą mieli do niego zaufanie.

Ponadto zaufanie wymaga przejrzystości i wiarygodności. Komisja musi przekazywać Parlamentowi i opinii publicznej właściwe informacje, a te muszą zostać należycie sprawdzone i poddane niezależnej kontroli.

Niemniej rosnące wykorzystanie instrumentów finansowych, które nie są finansowane bezpośrednio z budżetu unijnego ani nie podlegają kontroli sprawowanej przez Trybunał, stwarza zwiększone zagrożenie dla przejrzystości, rozliczalności i koordynacji unijnych polityk i operacji. W sprawozdaniu specjalnym na temat instrumentów finansowych, w sprawie których przyjmują Państwo dziś konkluzje, Trybunał stwierdził, że nie zawsze funkcjonowały one tak skutecznie jak powinny. Taki stan rzeczy ma wyraźne konsekwencje dla Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS). Do tego tematu Trybunał powróci wkrótce w swojej opinii na temat przedłużenia

obowiązywania Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych i na temat związanych z nim usprawnień technicznych, która zostanie opublikowana przed końcem miesiąca. W przyszłym roku Trybunał opublikuje sprawozdania specjalne na temat gwarancji dla małych przedsiębiorstw i na temat partnerstw publiczno-prywatnych zarządzanych w ramach EFIS.

Jeśli chodzi o wiarygodność, przeprowadzane przez Trybunał kontrole nie tylko skutkują wydaniem niezależnego poświadczenia wiarygodności, ale obejmują również zalecenia dotyczące poprawy zarządzania finansami unijnymi. Zalecenia Trybunału są w dużym stopniu przyjmowane i wdrażane przez Komisję.

Mimo ogólnie zadowalającego poziomu wiedzy na temat tych zaleceń w państwach członkowskich istnieją duże różnice w zakresie działań podejmowanych w ich następstwie. W konsekwencji Trybunał stwierdza dowody świadczące o jedynie umiarkowanych zmianach w krajowych strategiach i praktykach.

Trybunał chciałby nawiązać ściślejszą współpracę z Radą Ecofin, by zaradzić tej sytuacji. Zarządzanie finansami w Unii wymaga poprawy. Jeżeli mamy stworzyć unijny system finansowy, który umożliwi odzyskanie zaufania obywateli, instytucje Unii Europejskiej muszą przeprowadzić stosowne reformy – i muszą uczynić to w najbliższej przyszłości. Reform tych należy podjąć się jednak nie tylko w Brukseli, lecz w całej Unii.

Dziękuję za uwagę i chętnie odpowiem na wszelkie pytania.